

Dashboard Vlaamse Veerkracht

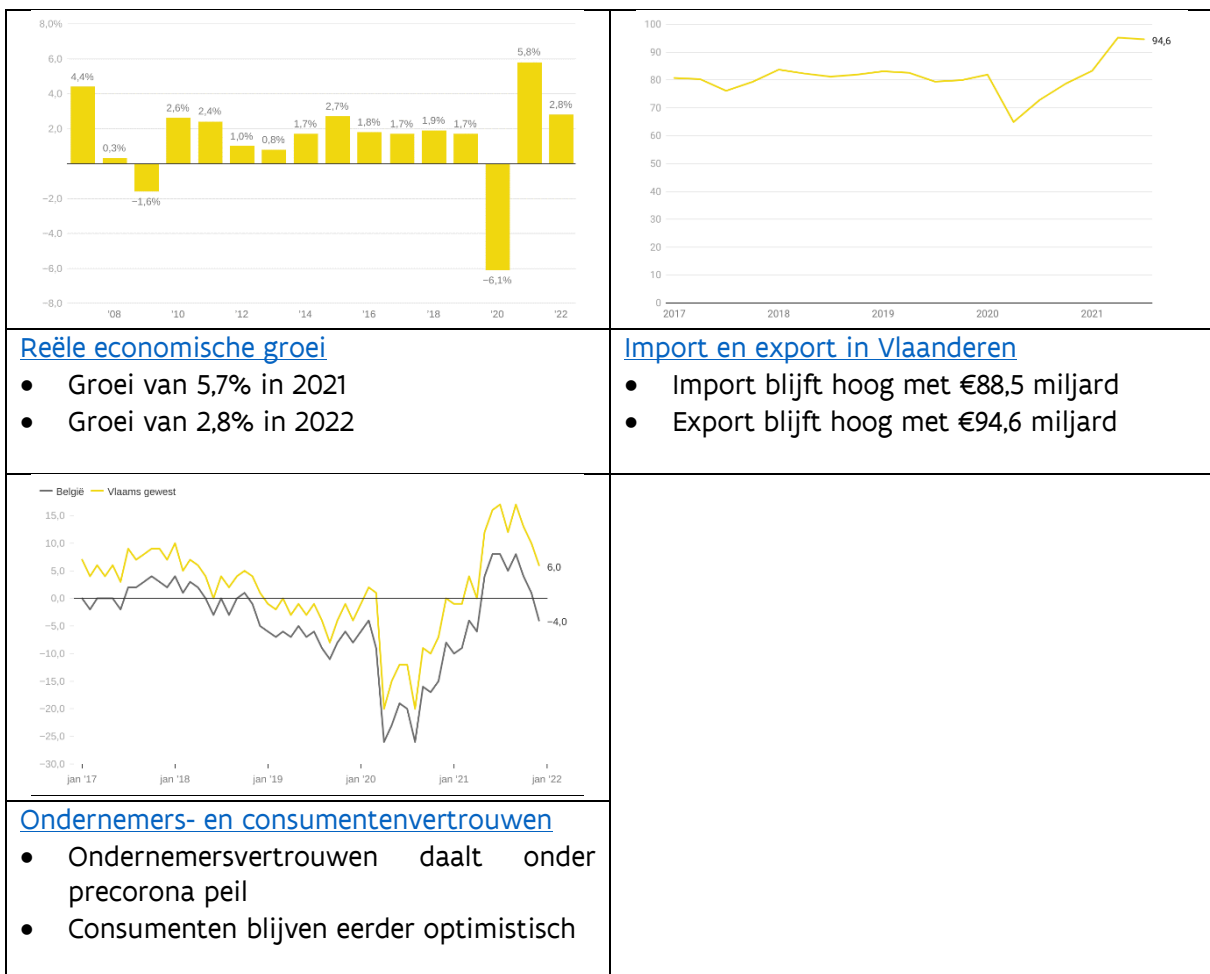
Meetmoment december 2021

Dashboard Vlaamse Veerkracht

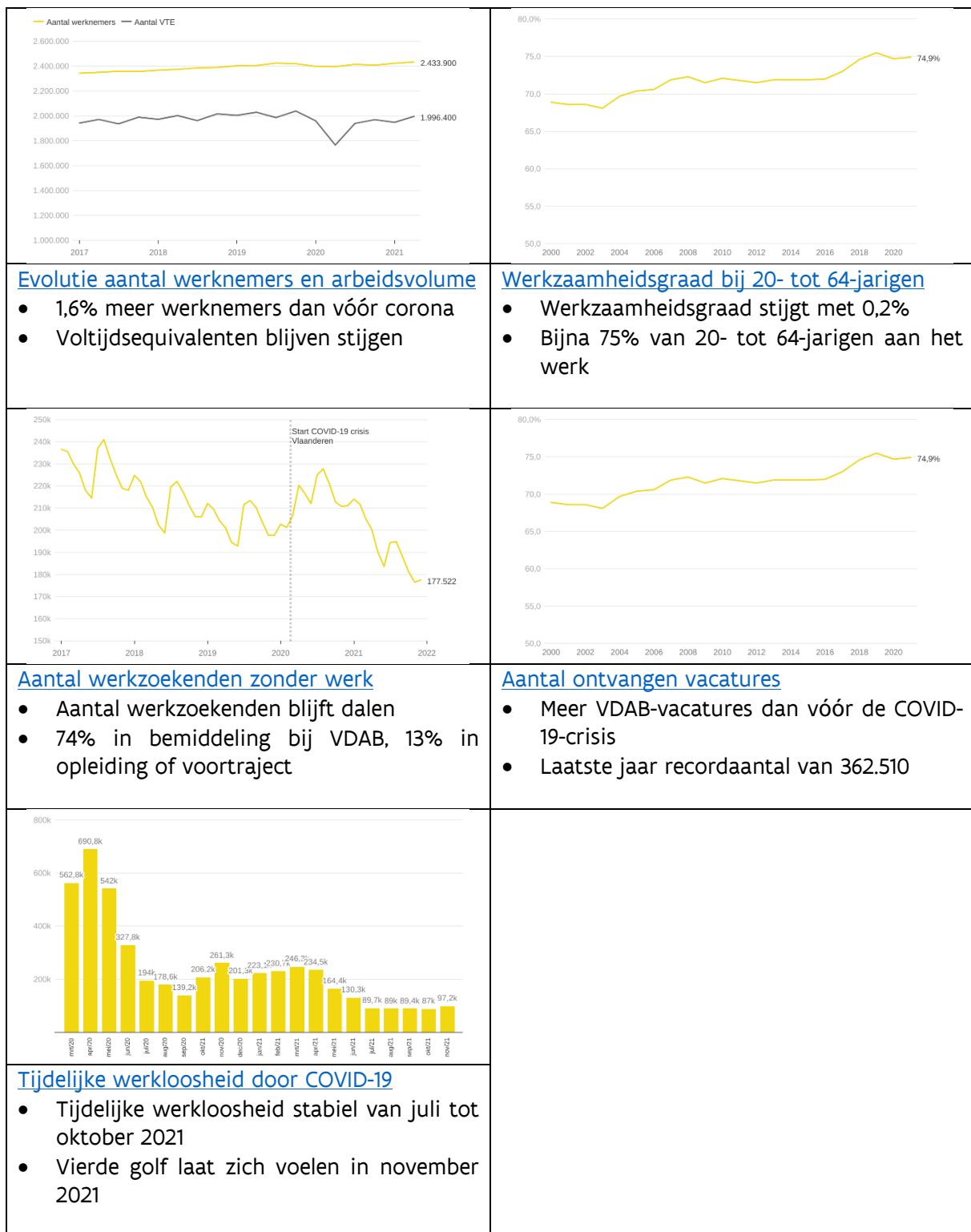
De COVID-19-pandemie heeft nog steeds een impact op het leven van de meeste Vlamingen. Nu er werk gemaakt wordt van het maatschappelijk en economisch herstel, wil de Vlaamse overheid dit herstel ook nauwgezet opvolgen.

De COVID-19-pandemie heeft stevig ingehakt op de Vlaamse samenleving. Met het relanceplan [Vlaamse Veerkracht](#) investeert de Vlaamse Regering in het herstel. Ze monitort het herstel aan de hand van 15 indicatoren. Samen geven die een beeld van de evolutie van de economische en maatschappelijke situatie in Vlaanderen. Deze cijfers zijn bijgewerkt tot en met 31 december 2021.

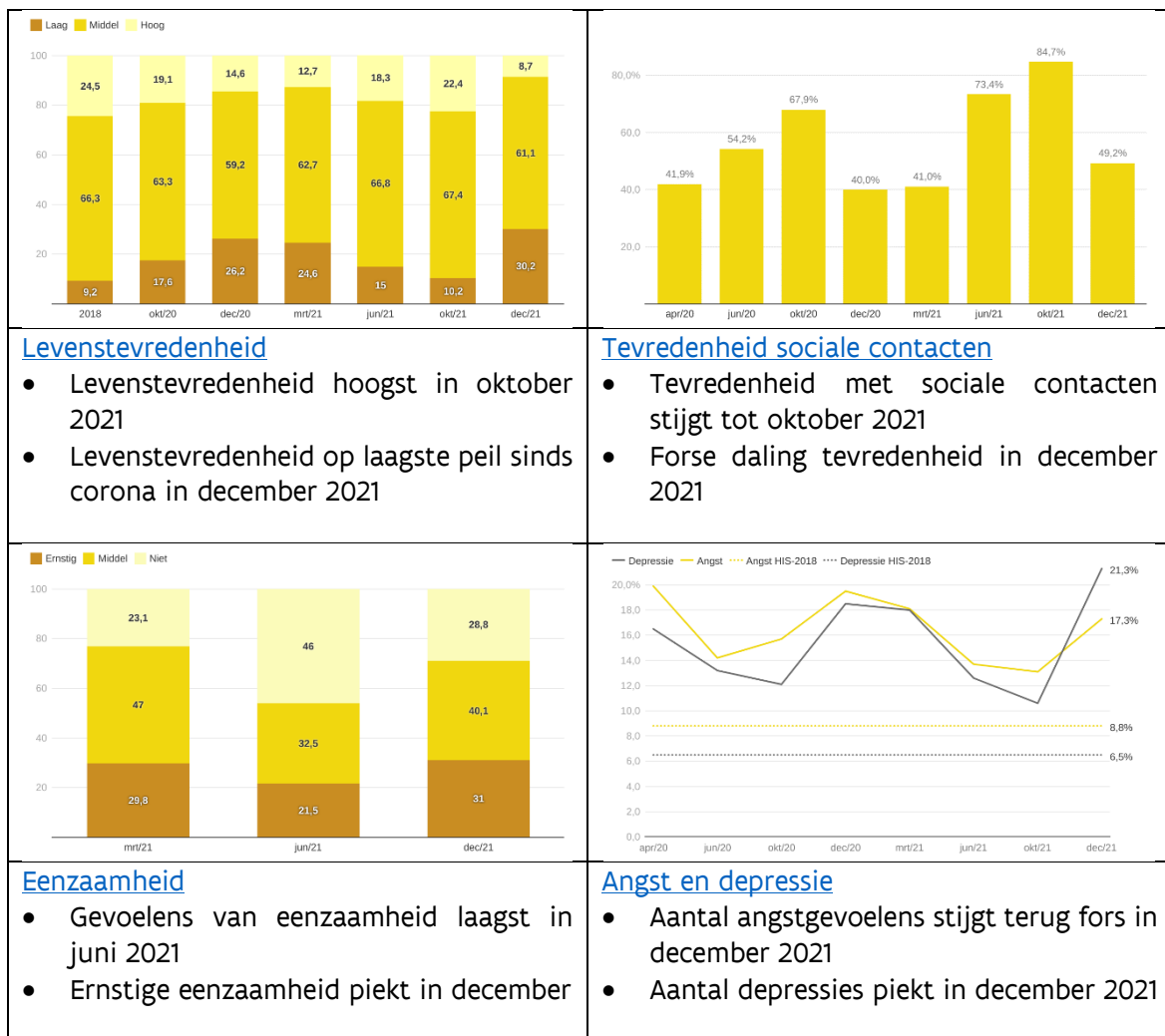
Economie

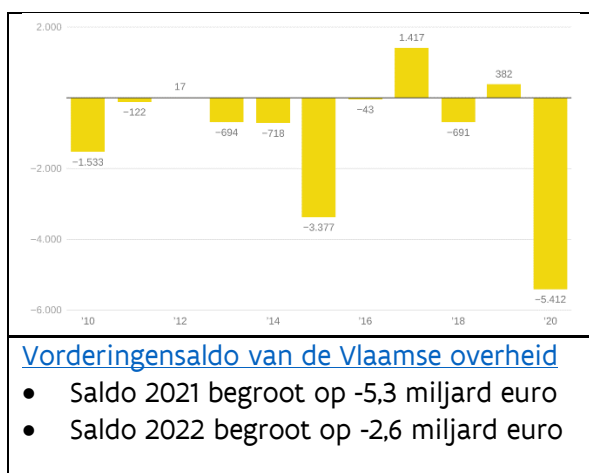
Werk

Welzijn

Vlaamse begroting

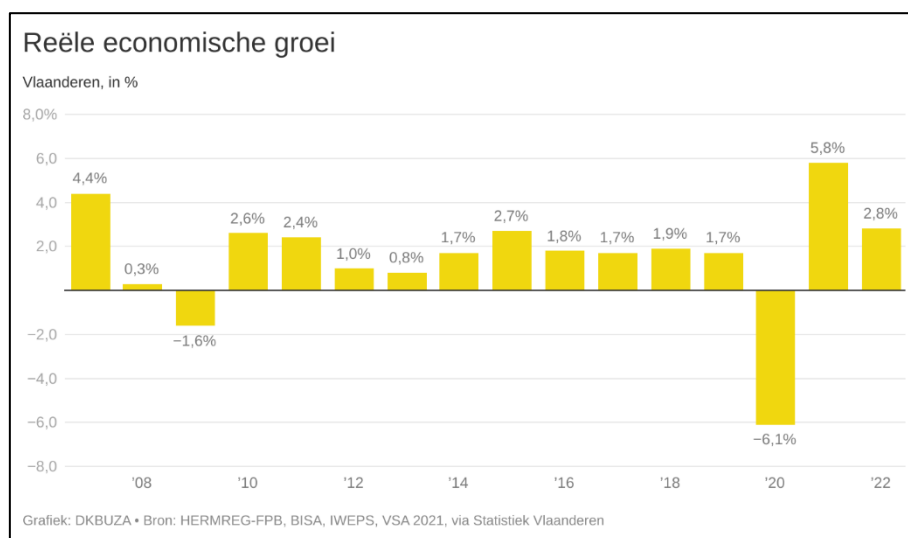

Economie

Reële economische groei

De Vlaamse economie nam een flinke duik in 2020. In 2021 herstelt ze sterk en ook in 2022 zal ze volgens het planbureau blijven groeien.

De Vlaamse economie kreeg flinke klappen in het eerste jaar van de pandemie. Er wordt geschat dat de reële economische groei 6,1% is gekrompen in 2020. Met reële economische groei wordt bedoeld: de toename van het bbp, uitgedrukt in reële of constante prijzen, waarbij de invloed van de inflatie is uitgefilterd.

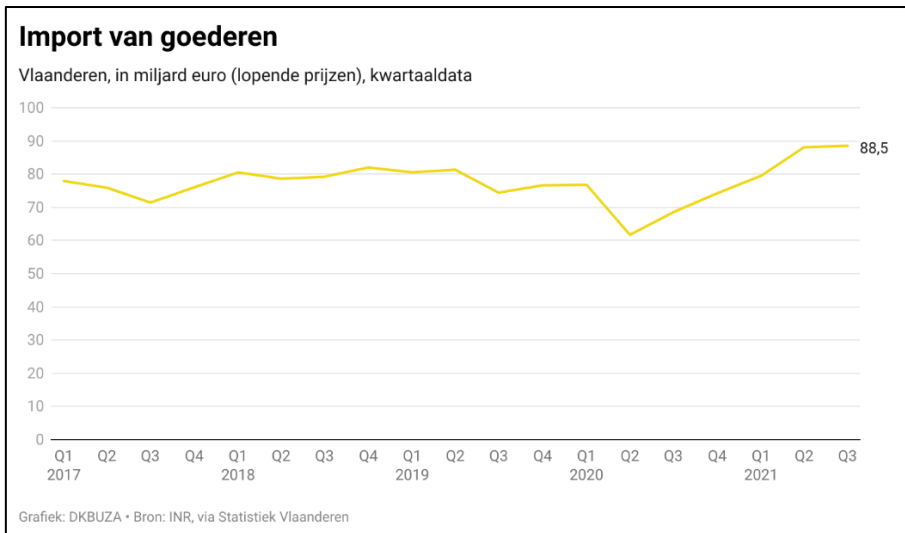
Volgens de [regionale economische vooruitzichten](#) van het Federaal Planbureau, zal de Vlaamse economie in 2021 sterk herstellen (+5,8%) en verder groeien in 2022 (+2,8%). In het Waalse Gewest wordt een reële groei van het bbp verwacht van +5,7% in 2021, vergelijkbaar met het Vlaamse Gewest. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest noteert +4,2%. De Belgische groeiraming bedraagt 5,4%. In de EU-27 wordt er een gemiddelde reële economische groei verwacht van +4,8%.

De data zijn afkomstig van: [regionale economische vooruitzichten, FPB](#) en [Statistiek Vlaanderen](#).

Import en export in Vlaanderen

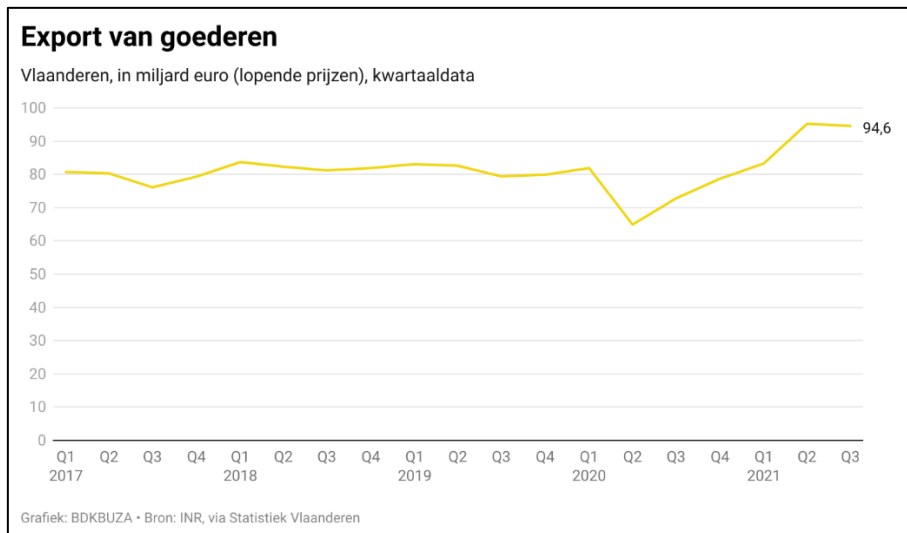
De COVID-19-crisis had een grote impact op de internationale handel. De in- en uitvoer van goederen kenden vlak na het uitbreken van de COVID-19-crisis in 2020 een sterke daling. Daarna zette zich een stijging in die de cijfers vóór de crisis zelfs overtreft.

In het derde kwartaal van 2021 werd voor €88,5 miljard aan goederen **geïmporteerd**. Dat is 29% meer dan tijdens hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De invoer van goederen kende de sterkste daling in het 2de kwartaal van 2020, vlak na het uitbreken van de COVID-19-crisis. De goederenimport bedroeg toen slechts €61,7 miljard tegenover 76,8 miljard in het eerste kwartaal van 2020.

Met Vlaamse import (of invoer) wordt bedoeld: goederen die vanuit het buitenland het Vlaamse Gewest binnenkomen. De cijfers over de in- en uitvoer voor het 3de kwartaal van 2021 zijn voorlopig en kunnen in de komende maanden nog aangepast worden.

De Vlaamse **goederenuitvoer** kwam in het derde kwartaal van 2021 op 94,6 miljard euro. Dat is 30% hoger dan in het 3de kwartaal van 2020 en 19% hoger dan in het 3de kwartaal van 2019. Ook hier was er een sterke terugval in het tweede kwartaal van 2020. De uitvoer piekte in het tweede kwartaal van 2021 met 95,2 miljard euro.

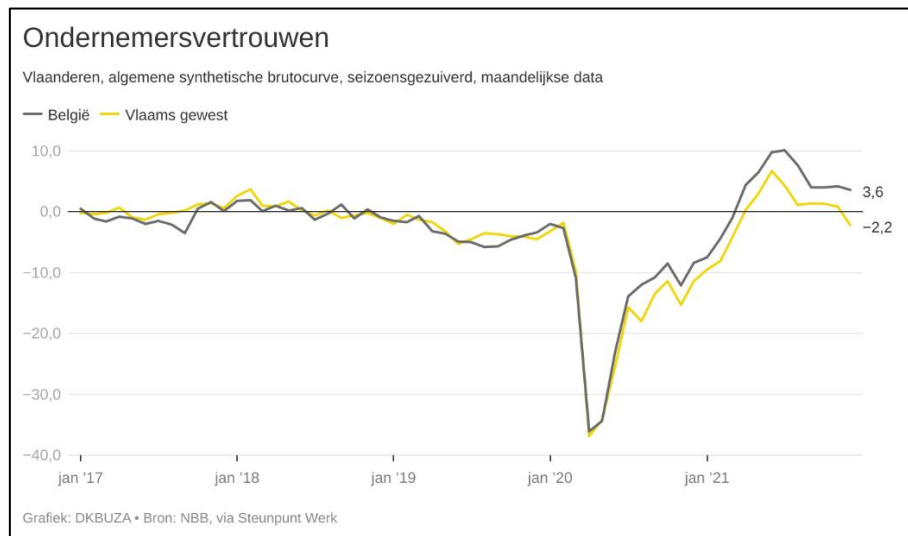
Met Vlaamse export (of uitvoer) wordt bedoeld: goederen die vanuit het Vlaamse Gewest naar het buitenland vertrekken. De cijfers over de in- en uitvoer voor het 3de kwartaal van 2021 zijn voorlopig en kunnen in de komende maanden nog aangepast worden.

De data zijn afkomstig van: [Statistiek Vlaanderen](https://www.statistiekvlaanderen.be).

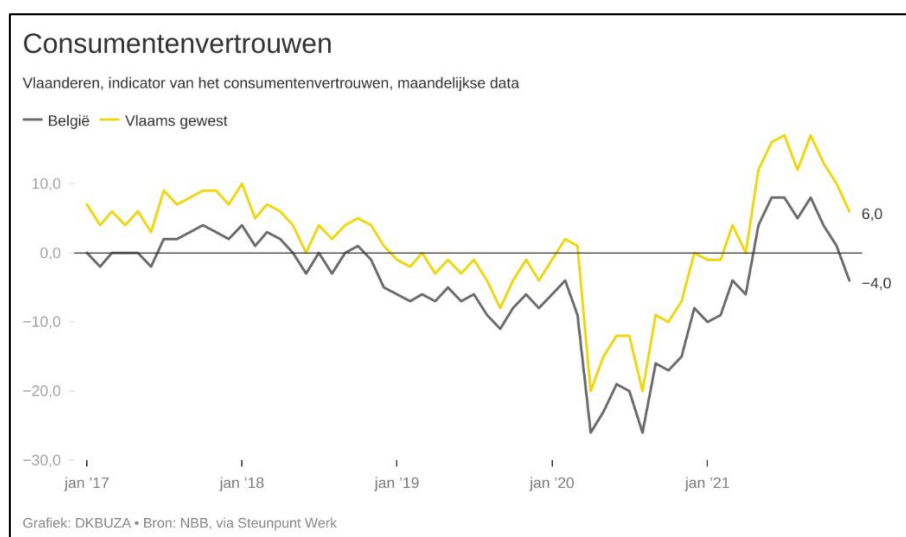
Ondernemers- en consumentenvertrouwen

Zowel het ondernemersvertrouwen als het consumentenvertrouwen zijn in het najaar gedaald ten opzichte van de zomermaanden. Na de zware terugval in het voorjaar 2020 stegen ze terug tot in juni 2021.

Na een forse terugval in het voorjaar 2020 bij het uitbreken van de COVID-pandemie nam het vertrouwen van de Vlaamse **ondernemers** continu toe tot 6,7 in juni 2021. Sindsdien is het vertrouwen opnieuw beginnen dalen.

In december 2021 stond de Vlaamse conjunctuurbarometer op -2,2, dit is lager dan het Belgisch gemiddelde van 3,6. Voor België is het ondernemersvertrouwen nog steeds hoger dan voor de gezondheids crisis, voor Vlaanderen zakt het vertrouwen net onder het peil van februari 2020 (-1,8).

De **consumenten** blijven eerder optimistisch. In maart 2021 bereikte het consumentenvertrouwen opnieuw het niveau van voor de gezondheids crisis. In juli en september piekte het vertrouwen van de Vlaamse consument en bedroeg de indicator 17. Sindsdien daalde de indicator in december

in Vlaanderen tot 6,0, dit is hoger dan gemiddeld in België (-4,0). Voor Vlaanderen blijft het consumentenvertrouwen hoger dan vóór de gezondheids crisis (2,0 in februari 2020), in België staat het gemiddelde nu terug op hetzelfde peil als vóór de crisis.

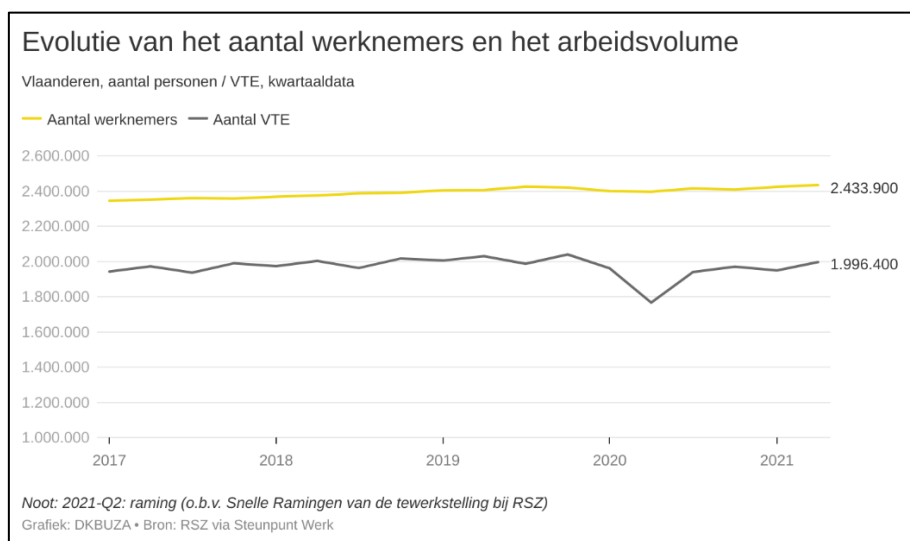
De data zijn afkomstig van: [NBB, via Steunpunt Werk](#).

Werk

Evolutie aantal werknemers en arbeidsvolume

In het tweede kwartaal van 2021 steeg de Vlaamse loontrekkende tewerkstelling tot boven het precorona niveau. De tewerkstelling in VTE blijft nog onder het niveau van voor de crisis, maar lijkt aan een inhaalbeweging bezig.

De COVID-19-crisis, de noodzakelijke gezondheidsmaatregelen en de daarmee samenhangende economische krimp lieten zich uiteraard ook voelen op de arbeidsmarkt. Maar een scherpe daling van de loontrekkende tewerkstelling bleef in 2020 uit. Dat is onder andere te danken aan het stelsel van de tijdelijke werkloosheid, waarbij de band tussen werknemer en werkgever behouden blijft maar er geen of slechts gedeeltelijke prestaties verricht worden.

Na twee opeenvolgende dalingen van het aantal werknemers in het eerste en tweede kwartaal van 2020, zagen we in het derde kwartaal een heropleving van de tewerkstelling. De lockdown die in november 2020 inging, leidde in het vierde kwartaal echter tot een lichte daling van de loontrekkende tewerkstelling met 6800 personen (-0,3%).

In het eerste kwartaal van 2021 bereikte de Vlaamse loontrekkende tewerkstelling voor het eerst het precorona niveau. De loontrekkende tewerkstelling nam opnieuw toe met 15.300 personen (+0,6%). Dat zijn 3.409 (+0,14%) werknemers meer dan in het vierde kwartaal van 2019, toen er nog geen effect te zien was van de COVID-19-crisis.

In het tweede kwartaal van 2021 zette deze stijgende trend zich verder en kwamen daar nog 10.786 personen bij, 8.476 werknemers meer dan voor de crisis. Op jaarbasis – ten opzichte van het tweede kwartaal van 2020 – kwamen er 38.224 jobs bij, een toename van +1,6%.

De evolutie van de tewerkstelling uitgedrukt in voltijdsequivalenten, dat ook rekening houdt met het aantal gewerkte uren, verliep grilliger. Na een diepe duik van -9,9% in het tweede kwartaal van 2020, veerde het aantal werknemers in voltijdsequivalenten in het derde kwartaal stevig op met +9,8%. Ook in het vierde kwartaal van 2020 nam het aantal voltijdsequivalenten verder toe.

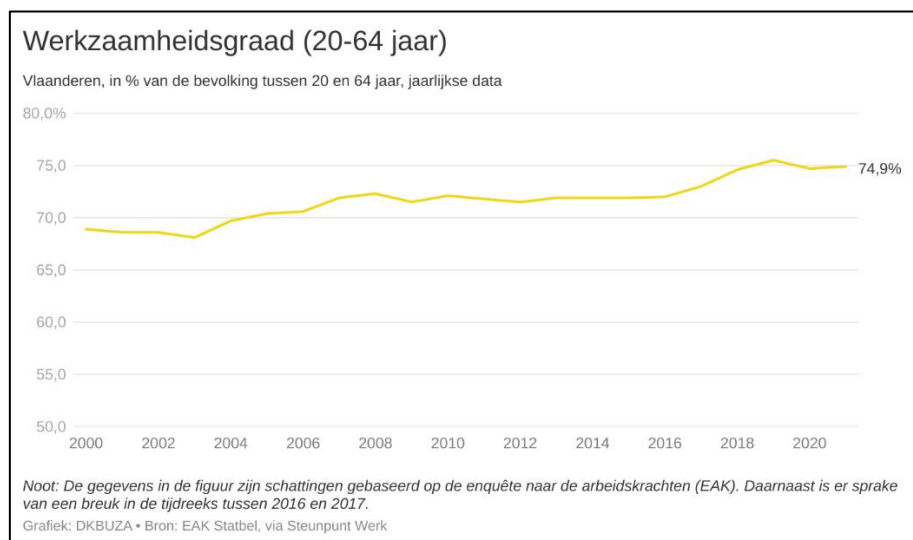
Na een lichte daling in het eerste kwartaal van 2021, zette de stijgende lijn zich in het tweede kwartaal van 2021 weer verder. Ten opzichte van het vierde kwartaal van 2019 – toen er nog geen effect te zien was van de COVID-19 crisis – ligt het aantal VTE weliswaar nog 2.1% lager, maar vorig kwartaal was dat nog 4,5% lager. Op jaarbasis – ten opzichte van het tweede kwartaal van 2020 – ligt het aantal VTE 13% hoger. In het tweede kwartaal van 2020 bereikte de tewerkstelling in VTE ten gevolge van de crisis immers haar dieptepunt.

De data zijn afkomstig van: [Steunpunt Werk](#).

Werkzaamheidsgraad bij 20- tot 64-jarigen

In Vlaanderen was in 2021 bijna 75% van 20- tot 64-jarigen aan het werk. Dat is een stijging van 0,2% t.o.v. het crisisjaar 2020.

In 2021 lag de werkzaamheidsgraad bij de bevolking van 20 tot 64 jaar in het Vlaamse Gewest op 74,9%. Dat betekent dat 74,9% van de 20- tot 64-jarigen een betaalde baan had. De werkzaamheidsgraad is toegenomen van 67,3% in 1999 tot 75,5% in 2019. In 2020 was er een lichte daling (74,7%), in 2021 terug een lichte stijging naar net geen 75%. Hiermee liggen de cijfers voor Vlaanderen hoger dan het Belgisch gemiddelde (70,2%) en dan het Europees gemiddelde (72,4% in EU27).

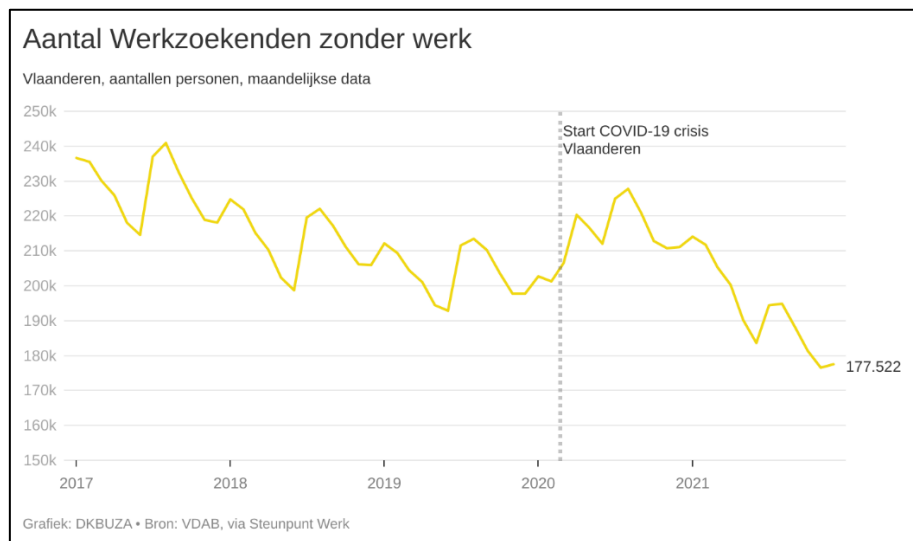
De werkzaamheidsgraad wordt uitgedrukt in een trendniveau, dat is het gemiddelde van de voorbije vier kwartalen. Het trendniveau van 2021 is dat van het derde kwartaal, dus van het derde kwartaal 2020 tot het derde kwartaal van 2021. Het vierde kwartaal van 2021 is nog niet beschikbaar.

De data zijn afkomstig van: EAK Statbel, via [Steunpunt Werk](#)

Aantal werkzoekenden zonder werk

Het aantal werkzoekenden in Vlaanderen daalt verder en blijft zo een stuk lager dan vóór de pandemie.

Eind december 2021 telde Vlaanderen 177.522 werkzoekenden zonder werk. Dat is een daling met 15,9% tegenover december 2020. In het voorjaar van 2020 steeg het aantal werkzoekenden als gevolg van de coronacrisis, vanaf de 2e helft van 2020 is de trend dalend. Het huidige aantal blijft hoe dan ook een stuk lager dan in 2019: toen telden we in december 211.081 werkzoekenden zonder werk.

Let wel, deze cijfers gaan over werkzoekenden zonder werk en dus niet over tijdelijke werkloosheid.

Met werkzoekenden zonder werk wordt bedoeld: burgers zonder job die zich bij VDAB als werkzoekende hebben ingeschreven. Ze kunnen een verblijfplaats in of buiten Vlaanderen hebben (maar de grafiek hierboven toont enkel burgers met een verblijfplaats in Vlaanderen). VDAB wil deze burgers zo snel mogelijk aan duurzaam werk helpen en streeft dus naar een dalend aantal werkzoekenden zonder werk en een lage werkzoekendengraad.

Binnen de groep van werkzoekenden zonder werk was 74% in bemiddeling bij VDAB, terwijl 13% bezig was met een opleiding of voortraject. De overige 13% van de werkzoekenden was niet inzetbaar op lange termijn en had nood aan specifieke dienstverlening.

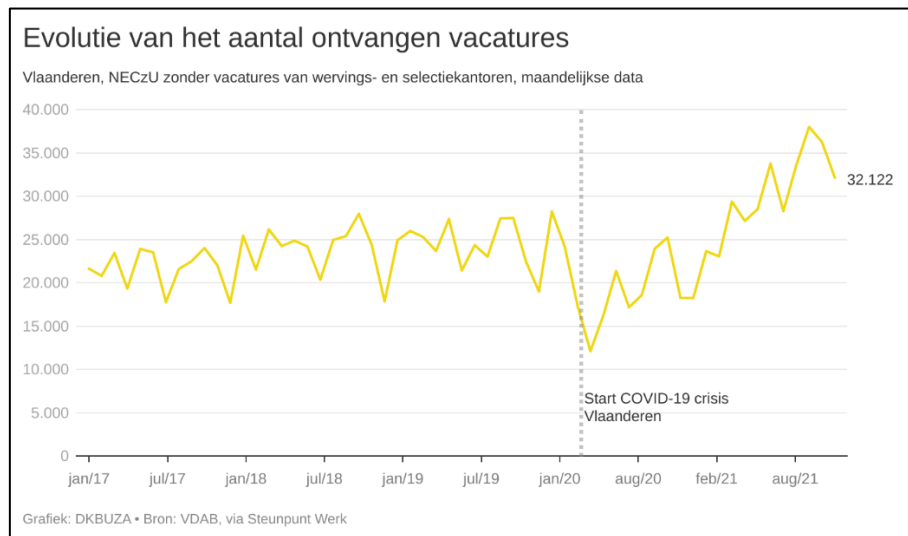
Het dossier van de bij VDAB ingeschreven werkzoekende wordt als basis genomen voor de telling. Het gaat om de toestand van het dossier op het einde van de maand, en dus telkens om een momentopname.

De data zijn afkomstig van: VDAB, [via Steunpunt Werk](#).

Aantal ontvangen vacatures

De VDAB ontvangt nog steeds meer vacatures dan vóór de COVID-19-crisis. De voorbije twaalf maanden was het zelfs een recordaantal.

In november 2021 werden 32.122 vacatures rechtstreeks aan de VDAB gemeld in het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECZU). De vacatures van wervings- en selectiekantoren staan hier niet bij. Dat is 76% meer dan in oktober 2020. Het aantal vacatures daalt wel voor de tweede maand op rij, sinds de piek van september 2021.

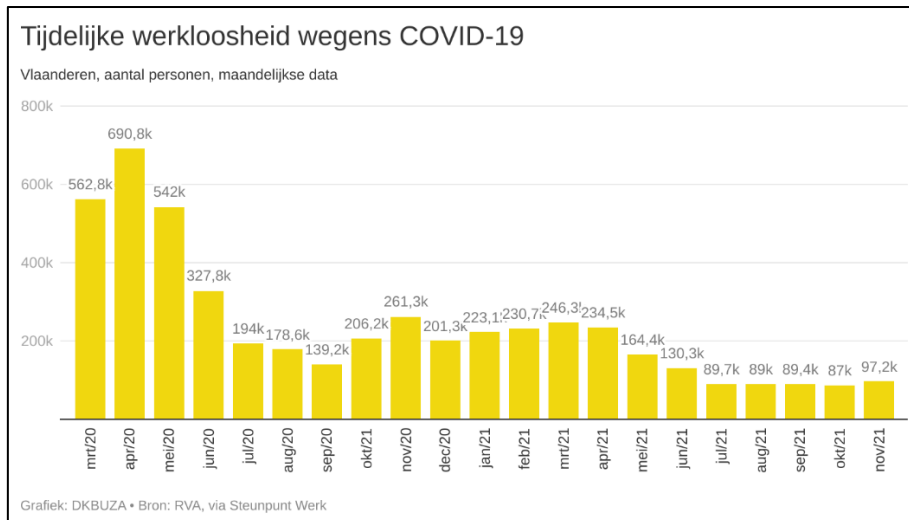
De voorbije twaalf maanden werden 362.510 vacatures gemeld aan VDAB. Dat is 50,5% meer dan in de periode van twaalf maanden daarvoor. Nooit eerder heeft VDAB zo veel vacatures ontvangen.

De data zijn afkomstig van: [VDAB, via Steunpunt Werk](#).

Tijdelijke werkloosheid door COVID-19

Na vier maanden dat het aantal tijdelijke werklozen als gevolg van de COVID-19 crisis stabiel bleef, stijgt hun aantal terug in november 2021. De vierde golf laat zich hier voelen.

Zoals aangestipt, bleef een scherpe daling van de loontrekkende tewerkstelling door de pandemie in 2020 onder andere uit dankzij het stelsel van de tijdelijke werkloosheid, waarbij de band tussen werknemer en werkgever behouden blijft maar er geen of slechts gedeeltelijke prestaties verricht worden.

Na de tweede piek in november 2020, stabiliseerde het aantal tijdelijke werklozen in de eerste maanden van dit jaar. In april 2021 waren nog altijd meer dan 200.000 Vlamingen minstens 1 dag tijdelijk werkloos ten gevolge van COVID-19.

Dat aantal is blijven dalen tot juli 2021 en bleef toen een viertal maanden min of meer stabiel rond de 89.000. Dat is nog altijd hoog, maar toch een forse daling ten opzichte van de piek in april 2020. Toen waren er 691.000 Vlaamse werknemers minstens 1 dag tijdelijk werkloos door COVID-19. In december 2021 steeg het aantal tijdelijke werklozen terug met 10% naar 97.175.

Met tijdelijke werklozen wordt bedoeld: werknemers van wie de arbeidsovereenkomst geheel of gedeeltelijk tijdelijk is geschorst omwille van diverse redenen. Om dit in perspectief te plaatsen: de afgelopen jaren waren er op maandbasis gemiddeld 65.000 werknemers tijdelijk werkloos omwille van economische redenen, slecht weer, overmacht of een andere reden die toegang geeft tot het systeem van tijdelijke werkloosheid.

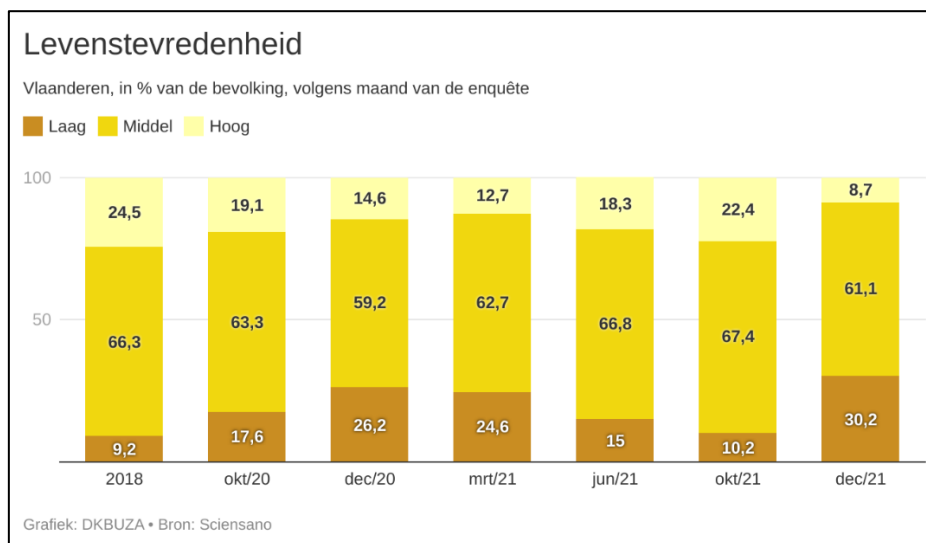
De data zijn afkomstig van: [RVA, via Steunpunt Werk](#).

Welzijn

Levenstevredenheid

Na een toenemende levenstevredenheid in de zomer en het najaar van 2021, laat de impact van de vierde golf zich sterk voelen. De levenstevredenheid in Vlaanderen daalt fors naar het laagste peil sinds de start van de pandemie.

Een relatief stabiele groep in de samenleving geeft aan middelmatig tevreden te zijn met zijn leven (>60%). Vooral het percentage volwassenen dat aangeeft in hoge of lage mate tevreden te zijn met zijn leven, reflecteert de impact van de COVID-19 pandemie.

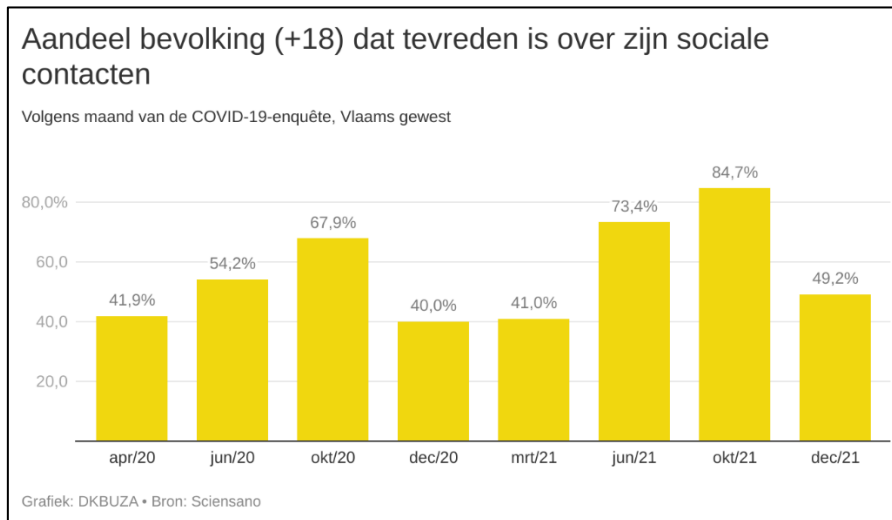
In december 2020 kende de ontevredenheid een eerste piek met 26,2% van de volwassenen die 'laag' scoorden. Sindsdien daalde de ontevredenheid tot 10,2% en steeg de tevredenheid tot 22,4% in oktober 2021. Toen bereikte de levenstevredenheid bijna terug het peil van voor de pandemie (referentiejaar 2018: 24,5% hoog, 66,3% middel en 9,2% laag).

De impact van de vierde golf laat zich echter meteen voelen in de bevraging van december 2021. Het aantal volwassenen dat een lage tevredenheid aangeeft, stijgt naar 30,2%. Dat is het hoogste peil sinds de start van de pandemie. Het aantal volwassenen dat een hoge tevredenheid aangeeft, daalt tot het laagste peil sinds de start van de pandemie (8,7%).

Tevredenheid met sociale contacten

Waar de tevredenheid met de sociale contacten in stijgende lijn ging in juni en oktober 2021, laten de maatregelen naar aanleiding van de vierde golf zich in december meteen voelen. De tevredenheid daalt met 35% t.o.v. vorige meting.

De COVID-19-gezondheidsenquête van december 2021 geeft een forse daling aan van het aantal volwassenen dat tevreden is met zijn sociale contacten. Minder dan de helft (49,2%) is hier tevreden mee, een daling met 35,5% t.o.v. de meting in oktober 2021.

In oktober 2021 gaf de enquête nog aan dat 84,7% van de bevolking van 18 jaar en ouder tevreden was over zijn sociale contacten. Dit was toen een forse stijging ten opzichte van de gezondheidsenquête van maart 2021. Toen gaf slechts 41% van de volwassen Vlamingen aan tevreden te zijn over zijn sociale contacten.

Het percentage dat ontevreden is over zijn sociale contacten blijft gedurende de hele coronacrisis hoger dan in “normale tijden”. In de algemene gezondheidsenquête van 2018 gaf immers 91% van de bevolking van 18 jaar en ouder aan tevreden te zijn over zijn sociale contacten.

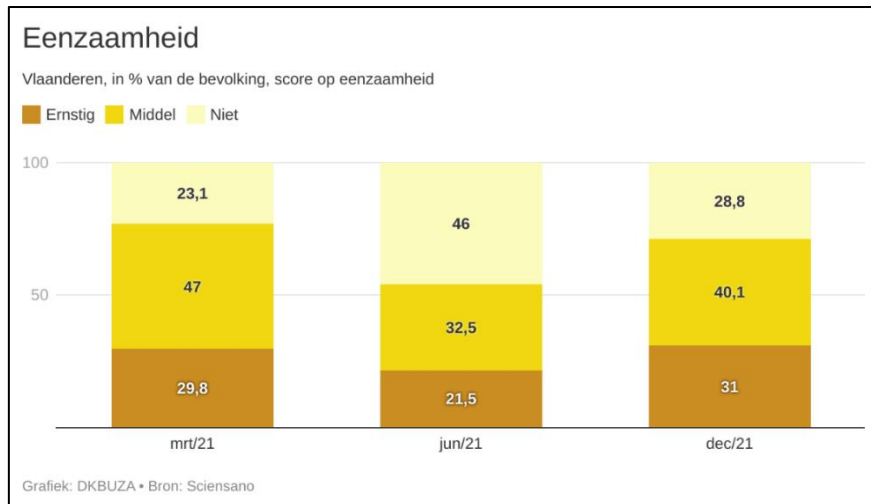
Deze indicator is gebaseerd op de vraag: “Hoe vond u uw sociale contacten in de afgelopen 2 weken? (Zeer bevredigend / Vrij bevredigend / Vrij onbevredigend / Zeer onbevredigend)”. Mensen die “zeer bevredigend” of “vrij bevredigend” antwoorden, worden beschouwd als tevreden over hun sociale contacten.

De data zijn afkomstig van: [Sciensano](#).

Eenzaamheid

Na de meting in maart 2021 daalden de gevoelens van eenzaamheid bij de Vlaamse bevolking naar de zomer toe. De vierde golf wakkerde die gevoelens weer aan. 31% van de volwassenen kende ernstige gevoelens van eenzaamheid.

In maart 2021 bevroeg de COVID-19-gezondheidsenquête een eerste maal de gevoelens van eenzaamheid in de Vlaamse samenleving. Bijna 30% van de volwassenen gaf toen aan ernstig te kampen met dergelijke gevoelens. 47% van de bevolking gaf de score ‘middel’ als antwoord, 23,1% gaf aan geen gevoelens van eenzaamheid te kennen.

Bij de tweede bevraging in de zomer bleken de gevoelens van eenzaamheid over heel de lijn afgenomen te zijn. De grootste groep (46%) voelde geen eenzaamheid (meer). 21,5% van de bevolking kende niettemin wel nog ernstige gevoelens van eenzaamheid.

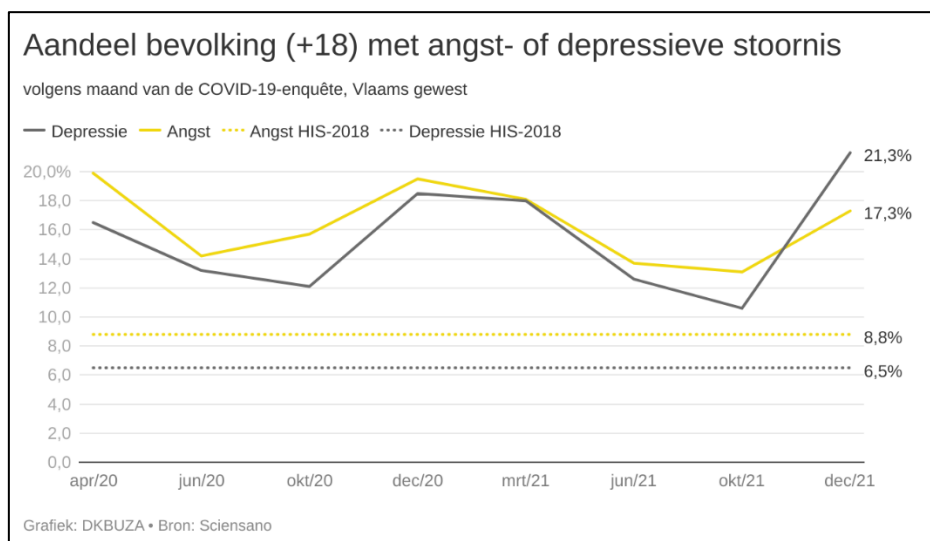
Bij de vierde golf kantelden de verhoudingen weer. 31% van de Vlaamse bevolking kampte met ernstige gevoelens van eenzaamheid. Het aantal volwassenen dat aangaf zich niet eenzaam te voelen, daalde van 46 naar 28,8%

De data zijn afkomstig van: [Sciensano](#).

Angst en depressie

Na de piek in december 2020 daalde het aantal angst- en depressieve stoornissen bij de volgende drie metingen. Bij de vierde golf in december 2021 zien we terug een forse stijging.

De eerste COVID-19-gezondheidsenquête (begin april 2020) wees op een verhoogd aantal angststoornissen (19,9 %) en depressieve stoornissen (16,5 %) bij de volwassen Vlaming (18 jaar en ouder) in vergelijking met de cijfers uit 2018 (respectievelijk 8,8% en 6,5%).

In de daaropvolgende COVID-19-gezondheidsenquêtes zien we dat het aantal mensen dat kampt met angst en depressie mee evolueert met de geldende coronamaatregelen. Bij versoepelingen daalt het aantal mensen, bij verstrenging neemt het aantal toe.

Bij de vierde golf in november-december 2021 zien we dat het aantal mensen dat kampt met een depressie, het hoogste peil bereikt sinds de start van de pandemie (21,3%). Ook het angststoornissen stijgt opnieuw t.o.v. de meting in oktober, naar 17,3%.

Bij de enquête in oktober 2021 was het aantal angst- en depressieve stoornissen voor de derde meting op rij gedaald t.o.v. de piek in december 2020, tot respectievelijk 13,1% en 10,6%. Dit bleef wel nog steeds hoger dan het pre-corona niveau (respectievelijk 8,8% en 6,5%).

Bij de COVID-19-gezondheidsenquêtes werden de GAD-7 (Generalized Anxiety Disorder) en PHQ-9 (Patient Health Questionnaire) gebruikt om de prevalentie van gegeneraliseerde angststoornissen en depressieve stoornissen na te gaan.

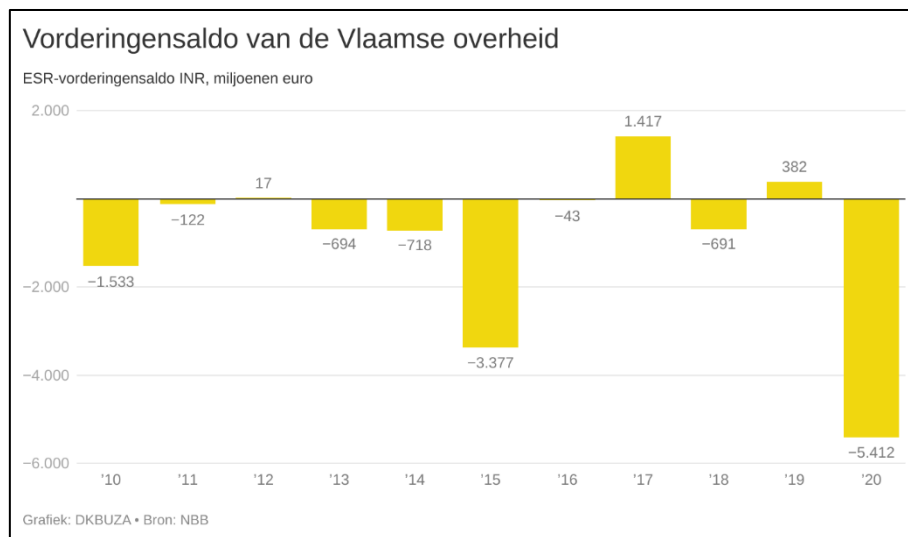
De data zijn afkomstig van: [Sciensano](#).

Vlaamse begroting

Vorderingensaldo van de Vlaamse overheid

De steunmaatregelen en lagere inkomsten duwen de Vlaamse begroting in het rood. Met de begrotingsopmaak 2022 wordt het negatief saldo teruggebracht tot -2,6 miljard.

Volgens cijfers van de Nationale Bank van België bedraagt het vorderingensaldo (het saldo van de ontvangsten en uitgaven) van de Vlaamse overheid -5,4 miljard euro in 2020. In 2019 was het vorderingensaldo nog positief met €382 miljoen.

Het vorderingensaldo bij de begrotingsaanpassing 2021 bedraagt -5,3 miljard euro. Op basis van de begrotingsopmaak 2022 wordt het vorderingensaldo in Vlaanderen teruggebracht tot -2,6 miljard.

Meer informatie over de begrotingsaanpassing 2021 en begrotingsopmaak 2022 is terug te vinden op de website van het [Vlaamse Departement Financiën en Begroting](#).

De data in de grafiek zijn afkomstig van: [NBB](#).